

Sygn. akt VIA Ca 1719/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 grudnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Teresa Mróz

Sędziowie: SA Małgorzata Borkowska

SO (del.) Joanna Mrozek (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Magdalena Męczkowska

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. w Ł.

przeciwko Szpitalowi (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 13 sierpnia 2014 r.

sygn. akt IV C 1081/13

1. oddala apelację;

2. zasądza od (...) S.A. w Ł. na rzecz Szpitala (...) w W. kwotę 2.700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 1719/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 2 lipca 2013 roku (...) S.A. z siedzibą w Ł. wniosła o zasądzenie od pozwanego Szpitala (...) w W. kwoty 99.349,88 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz kosztów procesu wskazując, że jej roszczenie wynika z umowy z dnia 10 września 2012 roku o współpracy w zakresie zarządzania płynnością zawartej z (...) S.A. w Ż., umowy z dnia 3 września 2012 roku o współpracy w zakresie obsługi wierzytelności i udzielania poręczeń zawartej pomiędzy powódką a (...) Sp. z o.o. w W., umowy z dnia 27 lipca 2011 roku o współpracy w zakresie wierzytelności i udzielania poręczeń zawartej pomiędzy powódką a (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. oraz umowy z dnia 7 lutego 2012 roku o współpracy w zakresie zarządzania płynnością zawartej pomiędzy powódką a (...) Sp. z o.o. w W..

Wyrokiem z dnia 13 sierpnia 2014 r. w sprawie IV C 1081/13 Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od pozwanego Szpitala (...) w W. na rzecz (...) S.A. w Ł. kwotę 19.323,37 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 3 lipca 2013 roku

do dnia zapłaty, w pozostałym zakresie powództwo oddalił i zasądził od (...) S.A. w Ł. na rzecz Szpitala (...) w W. kwotę 3617 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Na podstawie zgromadzonych dokumentów Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 10 września 2012 roku (...) S.A. zawarła z powódką umowę o współpracy w zakresie zarządzania płynnością. Na mocy przedmiotowej umowy powódka poręczyła istniejące i niewymagalne jak również przyszłe zobowiązania pozwanego, do górnej granicy określonej w tej umowie wynoszącej ostatecznie 5.000.000,00 zł, przy czym poręczenie obejmowało zobowiązania pozwanego z tytułu należności głównej wraz z odsetkami. Strony zgodnie ustaliły, iż realizacja przedmiotowej umowy będzie się odbywała w ten sposób, że dostawca zobowiązał się do przekazywania (...) S.A. zestawienia wszystkich faktur VAT wystawionych w danym miesiącu kalendarzowym na koniec miesiąca, w którym je wystawiono, nie później jednak niż do 14 - go dnia następnego miesiąca. W przypadku braku zapłaty za poręczone zobowiązanie przez zakład opieki zdrowotnej, dostawca zobowiązał się zawiadomić powódkę o tym fakcie ostatniego dnia miesiąca, w którym upłynął termin wymagalności poręczonego zobowiązania zakładu. W takim wypadku powódka w terminie 60 dni od dnia otrzymania zawiadomienia zobowiązała się płacić poręczone zobowiązania wraz z należnymi dostawcy odsetkami naliczonymi na dzień spłaty. Powódka przy tym za czynności związane z przedmiotowym poręczeniem pobierała wynagrodzenie w postaci prowizji w wysokości 0,00 % wartości poręczonego zobowiązania głównego, powiększonej o 100 % wartości należnych odsetek naliczonych od daty wymagalności zobowiązań zakładu do dnia ich spłaty. Z uwagi na fakt, iż pozwany nie uregulował swoich zobowiązań względem dostawcy, wynikających z faktury VAT nr: (...) powódka, w wykonaniu swego zobowiązania wynikającego z umowy poręczenia, w dniu 29 stycznia 2013 roku spłaciła za pozwanego kwotę należności głównej wynikającą z ww. faktury VAT powiększoną o odsetki naliczone od daty wymagalności do dnia spłaty zobowiązań szpitala przez spółkę (...) tj. łącznie kwotę 26.814,49 zł a następnie pomniejszoną o należną powódce prowizję, w konsekwencji czego na rachunek dostawcy została uiszczona z tego tytułu kwota 26.238,64 zł. W dniu w dniu 3 września 2012 roku (...) Sp. z o.o. zawarła z powódką umowę o współpracy w zakresie obsługi wierzycelności i udzielania poręczeń. Na mocy przedmiotowej umowy powódka poręczyła istniejące i niewymagalne, jak również przyszłe zobowiązania szpitali wymienionych w załączniku nr 1 do umowy - w tym również pozwanego, do górnej granicy określonej w tej umowie i wynoszącej 10.500.000,00 zł, przy czym poręczenie objęło zarówno zobowiązania z należności głównych, jak i odsetek. Z uwagi na fakt, iż pozwany nie uregulował swoich zobowiązań względem dostawcy, wynikających z faktury VAT nr (...) powódka, w wykonaniu swego zobowiązania wynikającego z umowy poręczenia, w dniu 20 grudnia 2012 r. spłaciła za pozwanego kwotę należności głównej wynikającej z ww. faktury, powiększoną o odsetki naliczone od daty wymagalności do dnia spłaty zobowiązań szpitala przez spółkę (...) tj. kwotę 3.335,16 zł. Ww. kwota została pomniejszona o należną powódce prowizję, w konsekwencji czego na rachunek dostawcy wpłynęła kwota 3.222,22 zł. W dniu 27 lipca 2011 r. (...) Sp. z o.o. zawarła z powódką umowę o współpracy w zakresie obsługi wierzycelności i udzielania poręczeń. Na mocy przedmiotowej umowy powódka poręczyła istniejące i niewymagalne, jak również przyszłe zobowiązania szpitali wymienionych w załączniku nr 1 do umowy, w tym również pozwanego do górnej granicy określonej w tej umowie wynoszącej 120.000,00 zł, przy czym poręczenie obejmowało zobowiązania pozwanego z tytułu należności głównej wraz z odsetkami. Strony zgodnie ustaliły, iż realizacja przedmiotowej umowy będzie się odbywała w ten sposób, że dostawca zobowiązał się do przekazywania (...) S.A. zestawienia wszystkich faktur VAT, wystawionych w danym miesiącu kalendarzowym na koniec miesiąca, w którym je wystawiono, nie później jednak niż do 10 - go dnia następnego miesiąca. W przypadku, gdyby szpital nie wywiązał się ze swojego zobowiązania i nie uregulował zobowiązań względem dostawcy, strony ustaliły, że datą zawiadomienia spółki o konieczności spłaty poręczonego zobowiązania będzie dzień po dniu, w którym upłynął termin wymagalności poręczonego zobowiązania zakładu. W terminie 14 dni od dnia otrzymania przedmiotowego zawiadomienia, powódka zobowiązała się dokonać zapłaty na rzecz dostawcy poręczonego zobowiązania, powiększonego o należne odsetki ustawowe naliczone od daty wymagalności zobowiązań szpitala do dnia zapłaty. Ponieważ pozwany nie uregulował swoich zobowiązań względem dostawcy, wynikających z faktury VAT nr (...), powódka spłaciła za pozwanego kwotę należności głównej wynikającą z ww. faktury, powiększoną o odsetki naliczone od daty wymagalności do dnia spłaty zobowiązań szpitala przez spółkę (...) tj. kwotę 20.189,50 zł. Ww. kwota następnie została pomniejszona o należną powódce prowizję operacyjną, w konsekwencji czego na rachunek dostawcy została uiszczona z tego tytułu kwota 19.680,57 zł. Pozwany również nie uregulował swoich zobowiązań względem dostawcy wynikających z faktury VAT nr (...). Powódka, w wykonaniu swego zobowiązania

wynikającego z umowy poręczenia, w dniu 26 listopada 2012 r. spłaciła za pozwanego kwotę należności głównej wynikającą z ww. faktury, powiększoną o odsetki naliczone od daty wymagalności do dnia spłaty zobowiązań szpitala przez spółkę (...) tj. kwotę 133,14 zł. Ww. kwota następnie została pomniejszona o należną powódce prowizję operacyjną, w konsekwencji czego na rachunek dostawcy została uiszczona z tego tytułu kwota 129,78 zł. W dniu 7 lutego 2012 r. (...) Sp. o.o. zawarła z powódką umowę o współpracy w zakresie zarządzania płynnością. Na mocy przedmiotowej umowy powódka poręczyła istniejące i niewymagalne, jak również przyszłe zobowiązania szpitali wymienionych w załączniku nr 1 do umowy - między innymi pozwanego, do górnej granicy określonej w tej umowie wynoszącej 1.500.000,00 zł, przy czym poręczenie objęło zarówno zobowiązania z tytułu należności głównych, jak i odsetek. Strony zgodnie ustaliły, iż realizacja przedmiotowej umowy będzie się odbywała w ten sposób, że dostawca zobowiązał się do przekazywania (...) S.A. zestawienia wszystkich faktur VAT, wystawionych w danym miesiącu kalendarzowym na koniec miesiąca, w którym je wystawiono, nie później jednak niż do 10 - go dnia następnego miesiąca. W przypadku, gdyby szpital nie wywiązał się ze swojego zobowiązania i nie regulował zobowiązań względem dostawcy, strony przyjęły, że dostawca zawiadomi Spółkę o powyższym w terminie 14 dni od zakończenia miesiąca, w którym przypadał termin zapłaty obowiązania i wezwie spółkę do spłaty poręczonego zobowiązania. W terminie 60 dni od dnia ww. zawiadomienia, powódka zobowiązała się dokonać zapłaty na rzecz dostawcy poręczonego zobowiązania, powiększonego o należne odsetki ustawowe naliczone od daty wymagalności zobowiązań szpitala do dnia zapłaty. Pozwany nie uregulował swoich zobowiązań względem dostawcy, wynikających z faktur VAT nr (...). Powódka, w wykonaniu zobowiązania wynikającego z umowy poręczenia, w dniu 28 grudnia 2012 r. spłaciła za pozwanego kwotę należności głównej wynikającą z ww. faktur, powiększoną o odsetki obliczone od daty wymagalności do dnia spłaty zobowiązań szpitala przez spółkę (...) tj. kwotę 2.812,56 zł (należność główna - 2.721,60 zł + odsetki na dzień spłaty przez powódkę - 90,96 zł) i następnie pomniejszoną o należną powódce prowizję operacyjną, w konsekwencji czego na rachunek dostawcy została uiszczona z tego tytułu kwota 2.703,91 zł. Z uwagi na fakt, iż pozwany nie uregulował swoich zobowiązań względem dostawcy, wynikających z faktur VAT nr (...), powódka spłaciła za pozwanego kwotę należności głównej wynikającą z ww. faktur, powiększoną o odsetki naliczone od daty wymagalności do dnia spłaty zobowiązań szpitala przez spółkę (...) tj. 42.766,71 zł (należność główna - 40.453,63 zł + odsetki na dzień spłaty przez powódkę - 2.313,08 zł) i następnie pomniejszoną o należną powódce prowizję operacyjną, w konsekwencji czego na rachunek dostawcy została uiszczona z tego tytułu kwota 40.190,69 zł.

Sąd Okręgowy wskazał, że art. 53 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991r. o zakładach opieki zdrowotnej w brzmieniu obowiązującym do dnia 22 grudnia 2010 r. nie przewidywał przedmiotowych i podmiotowych ograniczeń w zakresie zbywania wierzytelności jakie przysługiwały w stosunku do zakładów opieki zdrowotnej. Istotną w tym zakresie zmianę wprowadziła ustawa z dnia 22 października 2010 r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej, przewidując w art. 53 ust. 6 rozwiązanie, według którego czynność prawna mająca na celu zmianę wierzyciela, w przypadku zobowiązań samodzielnego zakładu opieki zdrowotnej, może nastąpić po wyrażeniu zgody przez podmiot, który utworzył ten zakład. W art. 53 ust.7 tej ustawy określono, że w przypadku naruszenia powyższego przepisu, podmiot który utworzył taki zakład może wystąpić do sądu o stwierdzenie nieważności umowy przelewu wierzytelności. Sąd zaznaczył, że istotne znaczenie ma art. 4 ustawy z dnia 22 października 2010 roku o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej, który stwierdza, że przepisy art. 53 ust 6 i ust 7 w brzmieniu nadanym powyższą ustawą stosuje się do zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej powstałych po dniu wejścia w życie tej ustawy. Z punktu widzenia tych rozwiązań decydujące znaczenie ma wyłącznie data powstania zobowiązania, którą jest zawarcie umowy. Bez znaczenia w tym przypadku jest zdaniem Sądu kwestia wymagalności zobowiązania. Sąd uznał, że przepis art. 53 ust. 6 i ust 7 nie może mieć zastosowania w niniejszej sprawie w odniesieniu do wierzytelności wynikających z umów zawartych przez pozwanego przed dniem 22 grudnia 2010 r., w zakresie których strona pozwana nie może powoływać się na zawarty ustawowy zakaz lub ograniczenia zbywania nieruchomości. Za czynności prawne mające na celu zmianę osoby wierzyciela Sąd uznał wszelkiego rodzaju czynności, których skutkiem jest zmiana podmiotu wierzyciela, w tym na podstawie których osoba trzecia wstępuje w miejsce i prawa zaspokojonego wierzyciela, określone w art. 518 k.c. W sprawie niniejszej Sąd uznał za bezsporne, że skutkiem umów zawartych przez powódkę było skorzystanie z instytucji określonej w art. 518 k.c. Według sądu żądanie pozwu jest uzasadnione jedynie w stosunku do tych wierzytelności, jakie wynikają z umowy zawartej powoda ze spółką (...), skoro została zawarta przed dniem 22 grudnia 2010 roku. Pozostałe umowy zawarte po tej dacie wymagały zgody podmiotu tworzącego

zakład opieki zdrowotnej, a jej brak skutkował bezskutecznością zawieszoną, czyli niemożnością powoływania się przez powoda na skutki wynikające z umowy poręczenia do czasu potwierdzenia czynności prawnej przez podmiot tworzący zakład opieki zdrowotnej. Sąd Okręgowy uznał za nieuzasadnioną podnoszoną przez pozwanego pozorność umów, która wymaga wykazania stanu świadomości obu stron umowy. O kosztach procesu Sąd orzekł w myśl art.98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku w części oddalającej powództwo i w zakresie kosztów procesu wniósł powód, domagając się jego zmiany poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 99.349,88 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty i kosztów procesu za I instancję oraz zasądzenia zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Powód zarzucił naruszenie art.58§ 1 k.c. oraz art.518§1 pkt 1 k.c. w zw. z art.53 ust.6 i 7 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 roku o zakładach opieki zdrowotnej oraz art.54 ust.5 i 6 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej poprzez ich zastosowanie w sytuacji, gdy zawarta przez stronę powodową umowa nie stanowi czynności prawnej mającej na celu zmianę wierzyciela i nie wymagała uzyskania przez strony tej czynności zgody organu założycielskiego, naruszenie art.63§1 k.c. poprzez jego zastosowanie, mimo że brak zgody zamawiającego na zawarcie umowy poręczenia nie powoduje stanu bezskuteczności zawieszony, a ponadto naruszenie art.518 k.c. w zw. z art.83§1 k.c. poprzez ich zastosowanie, mimo że zebrany materiał dowodowy nie pozwalał na przyjęcie, że umowy poręczenia zawarte przez stronę powodową z dostawcami zostały zawarte dla pozor.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne i przyjmuje je za własne oraz aprobuje dokonaną przez ten Sąd ocenę prawną zgromadzonych dowodów. Stan faktyczny podlega uzupełnieniu o wskazanie, że faktury nr (...) na kwotę 132,43 zł i (...) na kwotę 20.082,21 zł zostały wystawione przez (...) sp. z o.o. w P. w wykonaniu umowy nr (...) zawartej z pozwanym w dniu 27.04.2010 r. (k.164, k.151, k.248-257), zaś pozostałe wierzytelności objęte pozwem wynikają z umów zawartych przez pozwanego po dniu 22 grudnia 2010 roku. W związku z dokonaniem przez pozwanego częściowej spłaty należności objętej fakturami wystawionymi przez (...) Sp. z o.o., do spłaty pozostaje kwota 16.782,21 zł tytułem należności głównej i kwota 2.541,16 zł tytułem odsetek ustawowych wyliczonych na dzień 2 lipca 2013 roku z faktury (...) oraz kwota 132,43 zł tytułem należności głównej i kwota 10,95 zł tytułem odsetek ustawowych wyliczonych na dzień 1 lipca 2013 roku z faktury (...). Wskazana w tych kwotach wysokość zadłużenia nie została zakwestionowana przez pozwanego. Analiza pozostałych dokumentów złożonych przez strony (k.258-263 – umowa pozwanego z K. R. prowadzącym działalność pod firmą (...) z dnia 26.04.2011 r., k.264-266 i k.269-273 - umowy pozwanego z (...) Sp. z o.o. z dnia 4.10.2011r. i z dnia 21.12.2011r.) prowadzi do wniosku, że pozostałe faktury dotyczą wierzytelności wynikających z umów zawartych po dniu 22 grudnia 2010 roku. Nie zostało wykazane, że którakolwiek z faktur wystawionych przez (...) sp. z o.o. dotyczyła należności wynikającej z umowy zawartej z tym dostawcą przed tą datą (k.267-268) oraz że należność wynikająca z faktury wystawionej przez (...) Sp. z o.o. (k.274) wynikała z umowy zawartej przez pozwanego z tą spółką przed dniem 22 grudnia 2010 roku. Skarżący nie podnosił tego w apelacji, a to na powódzie spoczywał ciężar dowodzenia okoliczności, z których wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne. Ponadto daty zawarcia umów wynikają z treści dokumentów złożonych przez pozwanego na rozprawie apelacyjnej.

Podniesione w apelacji zarzuty naruszenia prawa materialnego są nieuzasadnione.

W niniejszej sprawie dochodzone roszczenia wynikają z umów zawartych przez pozwanego przed 22 grudnia 2010 roku, między tą datą a dniem 1 lipca 2011 roku oraz po dniu 1 lipca 2011 roku, dlatego do oceny ich zasadności znajdują zastosowanie art. 53 ust. 6 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 roku o zakładach opieki zdrowotnej (jedn. tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89 ze zm.) w brzmieniu sprzed 22 grudnia 2010 roku, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 22

października 2010 r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 230, poz. 1507) oraz przepis art. 54 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654 z późn. zm.), obowiązującej od dnia 1 lipca 2011 r.

Sąd Okręgowy trafnie uznał, że dla oceny zasadności roszczeń powoda wywodzonych z poręczenia zobowiązań wynikających z umowy zawartej z (...) sp. z o.o. w dniu 27 kwietnia 2010 roku istotne znaczenie mają przepisy zawarte w art. 53 u. o z.o.z. w brzmieniu obowiązującym do dnia 22 grudnia 2010 roku, natomiast w zakresie roszczeń powoda wywodzonych z poręczenia długu pozwanego wynikającego z umów zawartych po dniu 22 grudnia 2010 roku – przepisy powołanej ustawy w brzmieniu obowiązującym po tej dacie. Zgodnie bowiem z art. 4 ustawy z dnia 22 października 2010 roku o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej, przepisy art. 53 ust. 6 i ust 7 w brzmieniu nadanym powyższą ustawą stosuje się do zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej powstałych po dniu wejścia w życie tej ustawy. Sąd Apelacyjny podziela przy tym pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uzasadnieniu uchwały z dnia 20 kwietnia 2012 roku wydanej w sprawie III CZP 10/12, zgodnie z którym powstania zobowiązania nie można utożsamiać z wymagalnością wierzytelności, która dotyczy już istniejącego zobowiązania. Również w wyroku z dnia 24 kwietnia 2015 r. wydanym w sprawie II CSK 664/14 Sąd Najwyższy stwierdził, że dniem powstania zobowiązania jest dzień zawarcia umowy stanowiącej jego źródło, a nie dzień wystawienia faktury. Ponadto, do oceny skuteczności umów zawartych po dniu 1 lipca 2011 roku zastosowanie znajduje art. 54 ust. 5 i 6 u.d.l.

Stosownie do treści art. 53 ust. 6 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej w brzmieniu obowiązującym od dnia 22 grudnia 2010 r., czynność prawna mająca na celu zmianę wierzyciela, w przypadku zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, może nastąpić po wyrażeniu zgody przez podmiot, który utworzył ten zakład. W art. 53 ust. 7 tej ustawy określono, że w przypadku naruszenia powyższego przepisu podmiot, który utworzył taki zakład, może wystąpić do sądu o stwierdzenie nieważności umowy przelewu wierzytelności. Obecnie od 1 lipca 2011 roku obowiązuje ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, w której w art. 54 ust. 5 i 6 przyjęto regulację prawną jak w art. 53 ust. 6 i 7 u.z.o.z. Utrzymano zatem ogólne pojęcie "czynności prawnych mających na celu zmianę wierzyciela samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej", przewidziano konieczność udzielenia zgody przez organ założycielski (podmiot tworzący zakład opieki zdrowotnej), przy czym wskazano na skutki braku zgody w postaci nieważności każdej objętej tym unormowaniem czynności prawnej. Art. 53 ust. 6 i 7 u.z.o.z. i art. 54 ust. 5 i 6 u.d.l. przewidują, z uwagi na pełnione przez zakłady opieki zdrowotnej funkcje lecznicze w interesie ogólnym, ograniczenia obrotu prawnego wierzytelnościami szpitali, zmierzające do kontroli finansowej zakładów opieki zdrowotnej i możliwości sprawnego wykonywania usług medycznych przez te podmioty. Przyjęcie po dniu 22 grudnia 2010 r. sankcji w postaci nieważności czynności prawnej dokonanej bez zgody organu założycielskiego zapewnia ochronę z uwagi brak skuteczności prawnej umieszczanego w umowach wierzycieli z zakładem opieki zdrowotnej pactum de non cedendo w stosunku do podmiotów udzielających poręczenia za zobowiązania szpitali i wywodzących następnie roszczenia z subrogacji ex lege. Rationes legis tych unormowań mają na względzie zapobieżenie narastaniu zadłużenia zakładów opieki zdrowotnej w efekcie komercyjnego obrotu wierzytelnościami. Poręczenie obejmujące istniejące, niewymagalne oraz przyszłe, nieprzedawnione zobowiązania zakładu opieki zdrowotnej, udzielane było w przedmiotowej sprawie odpłatnie przez przedsiębiorcę działającego na rynku wierzytelności. W dorobku orzeczniczym powstałym na tle analogicznych spraw rozpowszechniony jest pogląd, zgodnie z którym strony takich umów z góry ustaliły, że w zakresie spłaconego przez poręczyciela zobowiązania powódka staje się wierzycielem pozwanego z prawem do naliczania dalszych odsetek za opóźnienie od dnia wezwania do spłaty zobowiązania. Zarówno sama treść umów poręczenia, jak i okoliczności ich zawarcia świadczą zatem o tym, że poprzez wykorzystanie formy umowy poręczenia zmierzały do zmiany wierzyciela w poręczanych wierzytelnościach, przy obejściu umownych i ustawowych ograniczeń obrotu wierzytelnościami szpitalnymi. Sąd Apelacyjny podziela ugruntowany w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego i Sądów Apelacyjnych pogląd, zgodnie z którym zarówno przepis art. 53 ust. 6 u. o z.o.z., jak i art. 54 ust. 5 i 6 u. o d.l. obejmują swoim zakresem także umowy poręczenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 lutego 2014 r. wydany w sprawie o sygn. akt. VI ACa 654/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 24 marca 2015 r., sygn. akt VI ACa 874/14), zaś poręczenie za zobowiązania zakładu opieki zdrowotnej bez wymaganej zgody

organu założycielskiego jest nieważne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2014 r., sygn. akt I CSK 428/13, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2015 r., sygn. akt II CSK 664/14, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2015 r., sygn. akt II CSK 797/14, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2014 r., sygn. akt II CSK 9/14).

Sąd Okręgowy zasadnie uznał, że w zakresie dotyczącym umów zawartych przez pozwanego po dniu 22 grudnia 2010 roku, umowy poręczenia zawarte przez powódkę z kontrahentami pozwanego naruszają ustawowy zakaz zmiany wierzyciela bez zgody podmiotu tworzącego zakład opieki zdrowotnej wynikający z art.53 ust.6 u. o z.o.z. i art.54 ust.5 u.d.l. Ujęte w powyższym przepisie sformułowanie „czynność prawna mająca na celu zmianę wierzyciela” obejmuje również czynności prawne dotyczące zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, których skutkiem dalszym, a nie bezpośrednim - jak w przypadku przelewu wierzytelności - jest zmiana wierzyciela. Niewątpliwie wstąpienie osoby trzeciej w prawa zaspokojonego wierzyciela w rozumieniu art.518 k.c. odnosi skutki zbliżone do skutków przelewu. Z treści umów zawartych przez powoda z wierzycielami pozwanego wynika ustalenie przez strony, że w zakresie spłaconego przez poręczyciela zobowiązania powodowa spółka stanie się wierzycielem pozwanego. Daje to podstawy do uznania, że celem tych umów było skorzystanie z instytucji podstawienia. Katalog czynności prawnych wymienionych w art. 53 ust. 6 u.z.o.z. i art.54 ust.5 u.d.l., których musi dotyczyć zgoda organu założycielskiego, jest otwarty. Istotny z punktu widzenia wskazanego w nim zapisu jest cel czynności, polegający na pojawieniu się nowego wierzyciela zakładu opieki zdrowotnej, niezależnie od ich konstrukcji prawnej i typowej dla nich funkcji (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 stycznia 2015 r. wydanego w sprawie o sygn. akt V CSK 111/14). Poręczenie udzielone przez stronę powodową należy uznać w okolicznościach rozpatrywanej sprawy za czynność prawną należącą do grupy czynności określonych w art. 53 ust. 6 u.z.o.z. i art. 54 ust. 5 u.d.l., bowiem zostało udzielone przede wszystkim w interesie ekonomicznym powódki, zmierzającej do uzyskania statusu wierzyciela wobec zakładu opieki zdrowotnej na podstawie przepisów o subrogacji. Za drugoplanowy należy uznać w tym wypadku typowy cel poręczenia w postaci stworzenia stanu zabezpieczenia dla wierzyciela z.o.z. Z uwagi na brak zgody podmiotu tworzącego zakład, powódka nie może powoływać się na skutki wynikające z zawarcia umów poręczenia i dokonania spłaty wierzytelności. Sąd Okręgowy wyraził przy tym trafny pogląd wynikający z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 lutego 2014 r., sygn. akt. VI ACA 654/13, zgodnie z którym wyróżnienie w art.53 ust.7 ustawy o z.o.z. umowy przelewu wierzytelności, w odniesieniu do której sankcją braku zgody podmiotu tworzącego zakład opieki zdrowotnej jest nieważność umowy, wskazuje na zastosowanie do pozostałych czynności prawnych mających na celu zmianę wierzyciela sankcji w postaci bezskuteczności zawieszony, uniemożliwiającej powoływanie się na skutki wynikające z zawarcia umów poręczenia i dokonania spłaty wierzytelności do czasu uzyskania zgody podmiotu tworzącego zakład.

Powództwo podlegało natomiast uwzględnieniu w zakresie dotyczącym wierzytelności wynikającej z umowy zawartej przed dniem 22 grudnia 2010 roku, gdyż art. 53 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o z.o.z. w brzmieniu obowiązującym w dacie jej zawarcia, nie przewidywał przedmiotowych i podmiotowych ograniczeń w zakresie zbywania wierzytelności, jakie przysługiwały w stosunku do zakładów opieki zdrowotnej. Zawarte przez powódkę z kontrahentami pozwanego umowy nie naruszają również umownego zakazu zbywania wierzytelności wynikającego z zawartych przez pozwanego umów. Wobec braku dowodów nakazujących dokonanie odmiennej wykładni w myśl art.65§2 k.c. należy uznać, że zawarty w umowach zakaz zbywania wierzytelności bez zgody pozwanego szpitala nie obejmował umowy poręczenia mającej na celu wzmocnienie pozycji wierzyciela, w której skutkiem dokonania zapłaty jest wstąpienie poręczyciela w prawa zaspokojonego wierzyciela.

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2008 r., IV CSK 39/08 (niepubl.) wyjaśniono, że zawarcie przez wierzyciela szpitala umowy poręczenia z innym podmiotem, mimo umieszczenia w umowie ze szpitalem postanowienia pactum de non cedendo, "było wprawdzie działaniem zgodnym z treścią zobowiązania, ale nie da się ono pogodzić z zasadą rzetelności i lojalności w wykonaniu zobowiązania względem kontrahenta, bowiem naruszało jego uzasadniony interes". Taka sytuacja może prowadzić do uznania poręczenia za nieważne w świetle art. 353¹ k.c. jako naruszającego zasady współzycia społecznego. W niniejszej sprawie pozwany nie powoływał się na sprzeczność zawartych przez powoda umów z zasadami współzycia społecznego. Z kolei w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2012 r., III CZP 10/12 (OSNC 2012, nr 10, poz. 117) przyjęto, że umowa poręczenia może być

uznana za umowę pozorną (art. 83 § 1 k.c.), zawartą w celu ukrycia innej czynności prawnej, tj. przelewu wierzytelności wykluczonego w stosownym pactum de non cedendo (art. 509 k.c.). W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy zasadnie uznał, że zgromadzony materiał dowodowy nie daje podstaw do uznania zawartych przez powoda umów poręczenia za pozorne. Pozwany nie sprostął obowiązkowi wykazania, że oświadczenie woli zostało złożone przez strony umowy poręczenia dla pozorów. Zawarte w apelacji twierdzenia w tym zakresie są bezprzedmiotowe, skoro powódka zarzuca zaskarżonemu wyrokowi naruszenie art.518 k.c. w zw. z art.83§1 k.c. poprzez ich zastosowanie, mimo że zebrany materiał dowodowy nie pozwalał na przyjęcie, że umowy poręczenia zawarte przez stronę powodową z dostawcami zostały zawarte dla pozorów.

Mając powyższe okoliczności na względzie, Sąd orzekł jak pkt I sentencji wyroku na podstawie art.385 k.p.c. O kosztach procesu w instancji odwoławczej postanowiono w punkcie II wyroku, stosownie do treści art.391§1 k.p.c. w zw. z art.98§1 k.p.c. w zw. z §6 pkt 6 i §13 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.